✠

IN NOMINE DOMINI AMEN.

LEGES
&
STATUTA

COLLEGII JURIDICI

Almæ Universitatis Cracoviensis,
Post Conflagrationem ejusdem Collegii ex occasione PP. Societatis Jesu, Anno Domini 1719 Die 26 Mensis Julii factam

CONSCRIPTA,

necnon

Unanimi consensu Perillustrium, Reverendissimi, Illustrium, Clarissimorum et Admodùm Reverendorum Dominorum Doctorum et Professorum supra memoratum Collegium inhabitantium

RECEPTA
ac
APPROBATA.

Anno

QVo ChrIstVs Leges eXpressè statVIt,
& Ipse eas aDIMpLeVIt.

can. Ideo permittente. §. His ita respondetur. 25. q. 1.

Leges et Statuta, quæ omnium hominum constringunt vitas, intelligi ab omnibus debent, ut universi præscripto earum manifestiùs cognito, vel inhibita declinent, vel permissa sectentur. l. Leges sacratissimæ C. de Legib. et Constit. Princip.

Prima salus est, rectæ fidei regulam custodire et à constitutis Patrum nullatenus deviare. can. Prima salus. 25. q. 1.

Contra Patrum Nostrorum saluberrima agimus instituta, si quod ipsi divino statuerunt consulto, intactum non conservamus. can. Ideo permittente. 25. q. 1.

Ea, quæ ab Antecessoribus instituta sunt, nullâ desidiâ negligantur, nulla dissensione violentur, nulla concertatione turbentur. arg. can. Æmputato. can. Cumpidæ. et can. Ecclesiasticæ. 25. q. 2.

Non est tamen reprehensibile, si secundùm varietatem temporum statuta quandoq; varientur, præsertim urgente necessitate, vel evidenti utilitate. c. Non debet. de Consanguinit. et Affinit.

PROPHASIS.

Cunctorum Plasmator Deus, ut totius Mundi machinam miro construxit ordine. Genes. 1. ita omnia inferiora suo ordine gubernanda præcepit teste Apostolo 1. Corinth. 14. Omnia honeste et secundum ordinem fiant in vobis. Ubi enim ordo non est, ibi est confusio. gloss. in Authen. de Hæred. et Falcid. §. Inordinatum. qui si in omni loco, maximè in hac inclyta CC. DD. JCtorum Domo servari debet. Domus enim JCti (si Lucio Crasso apud Ciceronem Lib. 1. de Orator. credimus) totius Civitatis oraculum est, tam divini, quàm humani juris doctissimum; in qua omnia ad amussim, omnia ad normam æquitatis, praxis antiquæ et laudabilis consvetudinis, quæ vim legis habet. can. Consvetudo. dist. 1. peragi debent. Quod ut exactiùs fiat statuta sequentia ab omnibus et singulis Domum hanc inclytam CC. DD. JCtorum nunc et in futurum Inhabitantibus sacrosanctè et inviolabiliter servanda sunto.

Stat.

STATUTUM I.

De lectione Statutorũ ante electionem Præpositi.

Quemadmodum leges ab omnibus sciri. l. 9. C. de Legib. ita ab omnibus debent observari. l. 3. C. eod. Ideo ut fiat utrumq; statuimus et districtè observari præcipimus, quatenus leges et statuta sequentia, ne quis ab eorum observatione ignorantia excusetur, qualibet die electioni Præpositi Domûs inferius destinata, ante ipsam electionem per ultimum Collegii Professorem legantur, ut ex eorum præscripto quilibet sese informet, quomodo et qualiter in hac inclyta Domo se gerere et negotiis ejus prospicere debeat. Leges enim et Statuta dant formam futuris negotiis. c. 2. et fin. de Constit. et l. 7. C. de Legib. tuncq; instituuntur ac ligare incipiunt, cùm promulgantur, firmantur, cùm moribus utentium approbantur. can. In istis. §. Leges. dist. 4.

STATUTUM II.

De electione Præpositi Domus.

Ut in Apibus unus princeps est, Grues ordine literario sequuntur unam. can. In Apibus. 7. q. 1. ita in omni bene ordinata communitate, unus, qui ejus curam habeat, debet esse. Proinde statuimus, ut præmissa Sancti Spiritus invocatione, qualibet Commutatione, Æstiva quidem die 19. Aprilis, Hyemali verò 19. Octobris aut his, vel harum aliqua feriali die, aut aliquo alio

legit.

legitimo prædimento impeditis vel impedita, aliis vel alia proximiori die non impedita, Præpositus Domûs, extradita ad hoc per anteriorem Præpositum, officium Præpositura terminantem Convocatione, per CC. DD. Collegas actu Collegium inhabitantes et ad Communem Collegii Stubam, ad tertium pulsum Campanæ in habitu decenti congregatos, idq ex turno, noviter vocato et ad Collegium admisso Professore excepto (qui præter turnum, ratione ingressus sui ad Collegium, semel præpositare, electionemq sub pœna Quinque Marcarum irremissibiliter solverô et pro arbitrio Communitatis converterô, sive ex turno, sive ratione ingressy de se factam acceptare debet) ascendendo vel descendendo eligatur ita, ut hoc officium ad singulos, nisi cum aliquibus præcipuè seniô vel meritîs gravatis dispensare vellet Communitas, devolvatur. Efficaciùs enim commissa gerimus officia, si Nostra cum Fratribus partimur onera. c. Mandata. de Præsumpt. et c. fin. de Offic. Archipresb.

STATUTUM III.

De electione Consiliariorum Domus.

Experientiâ utpote jux. c. Quamvis. de Elect. in 6. rerum Magistra efficacissima docemur, oculos plura videre, quàm oculum. Vesembec. de Stud. Jur. et multas manus reddere onus leviùs, quàm unam. Frideric. Scot. Cons. 1. n. 297. Tom. 1. Lib. 2. Ideo statuimus et in posterum statutum haberi volumus, ut electo Præposito Domûs, duo per electionem, unus videlicet ex CC. Doctoribus, alter ex Professoribus habito semper respectu ad turnum et Expræpositum addantur

in Conv-

in Convocatione Electionis Præpositi Consiliarii, qui illum in oneroso officio suis adjuvent consiliis. Facilius namq peragitur officium, quod duorum fuerit societate comprehensum. Cassiodor. Lib. 12. variar. form. epist.

STATUTUM IV.

De munere Præpositurali diligenter obeundo.

Quoniam omnium Actionum (ut inquit Patricius Lib. 5. tit. 20. de Regn.) sit Magistra diligentia, ac ea remota, omnia quasi veterno composita in tenebris jacent et in caligine delitescunt. Jacob. Aleman. Consult. 8. quæst. princ. 2. fol. 66. Ideo hoc statuto Clarissimum Præpositum Collegii pro tempore existentem obligatum haberi volumus ac eundem obligamus, ut pro munere suo quàm maximam diligentiam circa vindicandos Census adhibeat, vindicatos alios ad Mensam, alios pro dismembrationibus et aliis necessitatibus juxta oblogventiam pientissimarum Fundationum tum pro solutione salariorum et septimanalium Familiæ Domq converti, Domum in omni honestate et decore, Familiam in rigore, conservari eamq de malo corrigi et ad bonum jux. can. Sicut ii. §. Necesse. dist. 47. etiam per amotionem incitari, Collegium si reparatione aliqua indigeat, de eadem Clarissimum Procuratorem Universitatis ad quam de jure et antiqua Consvetudine reparatio hujusmodi spectat, aut si Clarissimus Procurator Universitatis in hoc fuerit tardus vel renitens ipsum Magnificum Dominum Rectorem pro tempore existentem tempestivè non expectando majorem deteriorationem rei reparandæ avisari, ac ea, quæ ad suum officium ex praxi et antiqua consvetudine spectare dignoscuntur, sine mora, quæ unicuiq est nociva. c. Mora

ra. de Regul. Jur. in 6. exequi curet. Culpæ enim horum adscribendum est, qui negligentiores in suo officio fuerint reperti. l. Divus Marcus. ff. de Offic. Præsid.

STATUTUM V.

De Officio Præpositi usurpando vel non.

Quamvis vindicatio (ut ex immediato Statuto liquet) ad Clarissimum Præpositum Domûs pro tempore existentem pertineat, et nemo ejus Officium, utpote alienum usurpare debeat. c. Tua Nos. de Homicid. tamen si quis ex Dominis Consiliariis Domûs, aut quivis alius de Collegio Professor, maximè in absentia Domini Præpositi Domûs Censum ad Collegium spectantem perceperit et de percepto Quietationem suo vel nomine Præpositi dederit, officium ejus usurpare non censetur; quinimo illum in officio Præpositurali satis oneroso adjuvare videtur; modo dictum Censum totaliter Præposito quamprimum venerit, restituat, aliàs non debet esse sine culpa; quia hoc casu se immiscuit rei ad se non pertinenti. c. Non est. de Reg. Juris. in 6. et l. Culpa est. ff. eod. tit.

STATUTUM VI.

De fideli proventuum Collegii inter Professores dismembratione.

Insistendo doctrinæ Gentium Doctoris Pauli I. Timoth. 5. in can. Quincunq. 12. q. 2. relatæ: Dignum esse operarium mercede sua. Statuimus et inviolabiliter observari volumus, ut unicuiq; Professori tam præsenti, quàm à Convocatione absenti etiam post cessum vel decessum ejusdem, proventus eundem de Collegio et Professione tempore actualis laboris et residentiæ

tiæ in Collegio concernentes, eidem, aut illi, cui ipse quomodo-
cunque etiam ultima voluntate sua commiserit vel commiti vo-
luerit, integri acsi ipse præsens sub tempus dismembrationis fu-
isset, nisi causa legitima subsit, vel nisi ipsos Collegio vel Profes-
sioni cedat, assignentur ac realiter et in effectu per Præpositum
vel alium, ad quem id spectabit sub pœna Censibus retentis simili
et aliis arbitrariis solvantur. Justum namque est, ut illi consequan-
tur stipendium, qui pro tempore suum commodare reperiuntur
obsequium. can. Charitatem. 12. q. 2.

STATUTUM VII.

De Anniversariis in tempore præscripto celebrandis.

Sicut nulla dies excipitur, qua pro viventibus et pro quibuslibet necessitatibus Dominus non deprecetur; ita nulla dies jux. can. penult. de Consecr. dist. I. excipi debet, qua pro Animabus fidelium, maximè pro quibus obligati sumus orare preces Domino in Missarum solennitatibus non fundantur. Ideo statuimus et Clarissimum Præpositum Domûs pro tempore existentem præsenti Statuto obligamus, ut Anniversaria per Collegium celebrari solita statis et à Fundatoribus præscriptis ac hic ad finem Libri Statutorum connotatis temporibus, etiam in casu non solutionis Censûs pro aliquo Anniversario provenientis, de Communi Collegii massa, aut in defectu hujus, suo interim peculio (modò ex Censibus vindicandis speretur refusio) celebrari, pro celebrandis Clarissimos Collegas invitari, absentes verò fideliter, nullo habito personarum respectu, nisi sint in negotio Collegii, Universitatis, aut vera infirmitate detineantur, connotari curet, et eosdem absentes portione pro Anni-

versarii interessentia debita, inter præsentes et Anniversario interessentes dismembranda, non debere gaudere sciat. Qui enim onus sponte susceptum supportare recusat, emolumento ex illo provenienti privari debet. c. Licet et ibi DD. de vot. et vot. redempt.

STATUTUM VIII.

De Custodia et Clausura Collegii.

Quia Domus sua unicuiq; debet esse tutissimum receptaculum. 1. Pleriq;. ff. de In jus vocan. Ideo statuimus ut Clarissimus Dominus Præpositus pro tempore existens Tertianum seriò moneat et negligentem suo modo adigat, quatenus continuò ne damnum aliquod Clarissimorum Professorum per ejus negligentiam et divagationem patiatur, ingredientes et egredientes de Collegio observando, invigilet, illud nocte adveniente claudat ita tamen, ut si aliquem Professorem, etiam in negotio proprio diutiùs morari contingat, eundem expectare teneatur et sit adstrictus, nihilominus Clarissimus Professor sæpiùs et absq; causa rationabili diutiùs extra Collegium ne moretur, si secus fecerit per Dominum Præpositum primò moneatur, ac demum (maximè si sit aliqua de ipso suspicio) per Officium Domûs juxta Statuta inferiùs descripta puniatur. Honesti enim Viri debent esse in omnibus suis nocte adveniente. DD. in l. 2. §. Et quia Magistratibus. ff. de Origin. Juris et colligitur ex l. Hoc edictum. §. Labeo. ff. de His, qui dejecerint vel effugerint.

STATUTUM IX.

De Rationibus per Clarissimum Ex-præpositum faciendis.

Quoniam ex Officio suo et administratione sibi commissa calculum et rationem per Authen. de Sanctiss. Episcop. §. Oeconomo

cum ali-

cum diligentia bonæ fidei conjuncta. l. Si ita. ff. de Manumiss. testamen. absq omni dolo. l. Thais. §. Stichus. ff. de Fideicommissar. libertat. integrè apertè et dilucidè. d. l. Si ita. et l. Qui filium. ff. de Manumiss. testamen. reddere teneatur. Ideo statuimus, ut statim post electionem Præpositi et Consiliariorum ejus, Clarissimus Expræpositus de expensis et perceptis generaliter omnibus sub pœna Marcarum Quinque faciat calculum et Quietationem seu clariùs subscriptionem suorum Regestrorum à Clarissimo Præsidente Convocationis, seu illo, cui id per Convocationem Domûs committetur, obtineat, liberq pronuntietur. Calculus enim ritè et legitimè redditus, rationes distrahit. tot. tit. ff. de Tutel. et rationib. distrahen. et ab obligatione instar transactionis liberat. l. Si purè. ff. de Fideicomissar. libertatib. et l. Emptor. §. Lucius. ff. de Pactis.

STATUTUM X.

De qualitate Professoris ad Collegium vocandi.

Cùm discere quisq prius debeat, antequam alios doceat. can. Non negamus. dist. 61. Ideo statuimus nullum ad Collegium vocari debere, nisi illum, qui in lectura benè exercitatus fuerit Juridicasq lectiones diligenter sub Clarissimis Doctoribus et Professoribus Utriusq Juris exaudiverit et super hoc fidele veritatis testimonium ab illis habuerit. Absurdum enim foret aliquem priùs velle docere, quàm discere. can. Si officia. dist. 59.

STATUTUM XI.

De Recommendatione Professoris vocandi.

Quamvis Professorum ad hoc Collegium vocatio ex antiqua consvetudine ad Universitatem pertineat, tamen Præpositus Collegii pro tempore existens inhærendo antiquæ et ra-

et rationabili consvetudini et Conclusioni per Universitatem Anno Domini 1714to latæ et Libro Conclusionum insertæ, occurrente vacatione, habito prius cum Clarissimis Dominis Doctoribus et Professoribus actu Collegium inhabitantibus consilio et consensu obtento, vocandum Professorem actu laborantem Domui et Facultati proficuum Universitati præsentet, Universitasq; hunc et non alium ad Collegium et Professionem vacantem, vocet ac à violenta subjecti, vel subjectorum impositione sub nullitate ipso facto vocationis abstineat. Quæ enim per vim fiunt carere debent robore firmitatis. c. Ad audientiam. de his, quæ vi metusve causa fiunt.

STATUTUM XII.

De Examine Professoris vocati.

Sic ut præmissum est vocatus ad Collegium Professor, antequam illud ingrediatur et possessionem Cathedræ adeat, debet se, similiter sub nullitate vocationis, subdere examini Clarissimorum Doctorum Collegium actu inhabitantium, ut per illud se idoneum et habilem ad docendum exhibeat. Idoneis enim Magistris non est deneganda licentia docendi, aliàs hoc ipso denegaretur doctrina ignorantibus. c. Quoniam. et ibi gloss. v. Qui sit idoneus. de Magistr.

STATUTUM XIII.

De Disputatione vel Principiatura ante Ingressum præmittendâ.

Ad Collegium vocatus Professor, quamvis privatim per examen vires quid valeant, humeri quid ferre recusent monstraverit; tamen ad Cathedram et Professionem fidei sub pœna superioribus immediatè Statutis duobus expressa, admitti non debet

bet, nisi priùs publicam disputationem ex Utroq Iure desumptam et per Clarissimum Dominum pro tunc Facultatis Iuridicæ Decanum approbatam expediverit, aut hac de Speciali favore et consensu Clarissimorum Dominorum Collegarum ad certum tempus ex aliqua causa rationabili dilata se per Principiaturam ad possessionem Cathedræ admitti petierit. Qui enim honorem Cathedræ assequi desiderat, necesse est, ut vires suas, cum hoc, quod subiturus est onere metiatur. can. Non est putanda. I. q. I.

STATUTUM XIV.

De tempore invitationis CC. DD. Doctorum et Pfrum pro actu responsionis et requisitis ad invitationem.

Quandoquidem laborantibus proficui debeant esse labores, ad quos alacriùs suscipiendos quoniam spes præmii invitare soleat Menoch. Cons. 890. n. 43. et Lib. V. de Præsumption. Præsumpt. fin. n. 1. ideo CC. DD. Doctores et Professores per Responsurum pro Collegio Professorem triduo ante responsionem pro Disputatione invitentur et unicuiq Quæstio Typis expressa officiosè ad manus in propria ejus residentia reddatur, ac inhærendo antiquæ consvetudini unicuiq Clarissimo Doctori in vim laboris, quem in disputando subiturus est, aureus Hungaricalis unus, Professori verò Imperialis unus idq circa invitationem pro Disputatione, jam autem Clarissimo Facultatis Iuridicæ Decano circa approbationem Quæstionis duo aurei Hungaricales sub non admissione ad Responsionem reponantur. Æquum enim est laborem cujusq digna remuneratione compensari. c. Cum secundum. de Præben. et l. fin. §. Similiter. C. de Alluvionib.

Stat.

STATUTUM XV
De jucundo ingressu.

Siquidem Sacris Literis Proverb. Cap. 15. vers. 13. Cap. 17. vers. 22. et Cap. 25. vers. 20. Sacris cann. can. Convivia et seqq. dist. 44. ac ll. C. de Public. lætit. animi exhilaratio, cibi et potûs sumptio, maximè si sit moderata et causam honestam habeat, non improbetur; ideo Statuto præsenti Clarissimus Professor, propter successum et exitum secundum Responsionis suæ pro Collegio, ab appositione portionis in vim jucundi ingressus non arcetur, quinimo penes consvetudinem immemorabilem ac in legem tractam suamq; hac in parte alacritatem et generositatem conservatur. Inquit enim Gregor. Nazian. de Beatid. fol. 31. Beatus, cui ob res ad faciendum propositas lætari, placere et exultare licet.

STATUTUM XVI.
De admissione Professoris ad Collegium et solutione Ingressus.

Quoniam ad Cathedram admisso Professori ea, quæ Cathedram sequuntur negari non debent. Ad concessionem enim unius expressè, videntur tacitè concessa illa, sine quibus concessio expressa esset inutilis. Alexan. de Imol. in Summario l. 2. ff. de Jurisdict. omn. Judicum. Ideo statuimus ut Professor per Convocationem Domûs ad hoc institutam, petitione priùs competenti facta, ad vocem activam et passivam, Habitationem, participationem de Mensa, dismembrationes et alias quascunq; obventiones ac proventus Collegas Juridicos concernentes, repositis priùs sub pœna in Statuto 11. expressa ad manus Præpositi pro tempore existentis ratione Ingressus florenis Polonicalibus

Trecen

Trecentis inter Collegas Actuales, non computato Ingrediente dismembrandis, admittatur. Qui enim ex participatione de proventibus Collegii sperat commodum, aequum est, ut per solutionem Ingressus patiatur incommodum. jux. Reg. Qui sentit. de Reg. Juris in 6.

STATUTUM XVII.

De Juramento per Ingredientem Professorem praestando.

Justitiae et rationis ordo suadet, ut qui sua à successoribus desiderat servari, proculdubio decessorum suorum Statuta custodire et observare tenetur. can. Justitiae. 25. q. 1. Ideo Clarissimus Professor Collegium hocce ingrediens, antequam ad illud et ejus Privilegia ac emolumenta admittatur, super Statutis Collegii omnibus et singulis servandis, secretis non revelandis et bono Collegii promovendo, stipulatam manum, quae vim juramenti habet, Clarissimo Domino Collegae pro tunc Convocationi praesidenti, sub poena non admissionis ad Collegium, dare debet. Id enim quod contra bonos mores non injungitur, pro eorum inter quos vivitur, societate servandum est. can. Illa autem. dist. 12.

STATUTUM XVIII.

De Seniore ad Contubernium Jurisperitorum vocando.

Quandoquidem Privilegio Reverendissimi olim Joannis Konarski, Episcopi Cracovien Die 1ma Mensis Junii Aõ 1519no et Statuto Universitatis Rectoratu Magnifici Domini M. Joannis de Pilca Die 24. Mensis Augusti 1491. formato praescriptum sit, ut Senior Bursae Juristarum inter alios cùm locus vacat in Collegio, prior ad vocandum debeat esse; ideo Statuimus

mus et Perillustrem ac Reverendissimum Dominum ex Collegio Nostro Juridico Canonicum, uti et tanquam dictæ Bursæ Provisorem natum hoc Statuto obligatum haberi conamur, quemadmodum obligamus, quatenus vacante Senioratûs præfatæ Bursæ Professione, Virum talem per Universitatem eligendum ~~eligendum~~ proponat, qui in Utroq; Jure per exauditas Lectiones exercitatq; fuerit et examen post vocationem sui ad Bursam seu Contubernium, coram Clarissimis Doctoribus Collegium Juridicum inhabitantibus ante Principiaturam more Collegarum vocatorum, sub nullitate suæ ad Contubernium vocationis, subire sit adstrictus. Quæ enim ad perpetuam utilitatem instituta sunt, nulla debent immutatione variari. can. Quæ ad perpetuam. 25. q. 1.

STATUTUM XX.

De tempore lectionis D. Senioris Bursæ Jurisperitorum et non usurpatione eorum, quæ spectant ad formales Collegas Juridicos.

Quanquam Senior Contubernii Jurisperitorum gratiâ prælegendæ Lectionis Regularum Juris diebus Sabbativis Pervigiliorum ac silentii tempore ad Cathedram Clarissimorum Professorum Juris secundùm antiquam Consvetudinem admittatur, et à Professione ad quam vocatus est, Professor Utriusq; Juris intituletur; tamen ad Actus Collegas actuales Juridicos concernentes, utpote præsentationes Doctorandorum, Convocationes Domûs et his similia formalibus Collegis præjudicium quodcunq; et quomodocunq; inferentia (nisi id de consensu omnium fiat) se ingerere non debet idq; more Antecedaneorum suorum Seniorum. In jus enim ipsorum successit, jure illorum uti debet. l. Qui in jus. ff. de Regul. Juris.

STATUTUM XX.

De Optione Habitationum et Celariorum.

Quoniam senium et prioritas in omnibus attendi et ab omnibus observari debeat; ideo etiam in optione Habitationum et Celariorum hujus inclytæ Domûs more et praxi aliarum Communitatum eandem prioritatem observandam esse statuimus et decernimus Habitationemque vel Celarium quomodocunque vacantem vel vacans priori ad Collegium vocatione Professori, nisi ipse noluerit et priori sua Habitatione (quam unicam tantum habere et possidere debet) contentusque fuerit, conferendam vel conferendum esse censemus. Valde enim iniquum et absurdum est, si novi antiquis, minus meriti emeritis præferuntur. can. Statuimus. dist. 61. et can. fin. ac ibi gloss. v. Præferre. dist. 75.

STATUTUM XXI.

De immissione Professoris in possessionem Habitationis.

Cum traditio rei, tribuat possessionem ejusdem c. Ex literis. de Consuetud. ideo Professor accepta in Convocatione Domûs Habitatione se ad ejus possessionem et omnium ad eam spectantium per Officium Domûs, vel si sit impeditum saltim per traditionem Clavium ad Habitationem acceptam spectantium, immitti petat. Clavibus enim traditis videtur tradi possessio eorum, quæ sub Clavibus continentur. l. Clavibus. ff. de Contrahen. emption.

STATUTUM XXII.

De conservatione et reparatione Habitationum.

Quandoquidem Habitatione ad habitandum alicui commissa et ea, quæ in illa sunt per tex. l. Si ita. §. Domo. ff. de Fundo instruct. committi videntur; ideo Clarissimo Professori Habitatione

per

per Convocationem Domûs collata, et omnis supellex ad Habitationem spectans collata censetur, quam Habitationem cum supellectili per Præpositum Domûs regestrata et omnibus attinentiis ac pertinentiis ad eandem spectantibus in suo statu Clarissimus Professor conservare studeat; imò cùm suam Domum per l. Domum suam. ff. de Regul. Iur. unicuiq; reficere, modò non officiat alteri, liceat, eandem pro arbitrio et commodo suo, absq; læsione tamen Parietum et Celariorum, aliàs ad restaurationem eorundem proprio sumptu faciendam tenebitur, reficere, refectam picturis, promptuariis, parietum coronis ligneis aliàs Listwami et aliis ornamentis adornare poterit, modò in egressu de illa, quæ clavo parieti affixa sunt et sine læsione parietis avelli non possunt relinquat. Omne enim quod solo inædificatur, solo cedere debet. §. Cum in suo. Instit. Imperial. de Rer. division.

STATUTUM XXIII.

De Charitate mutua.

Quemadmodum sine via pervenit nullus, quo tendit, ita sine charitate, quæ via est, non ambulare possumus sed errare. can. Charitas. dist. 2. de Pænit. Ut igitur rectè in omnibus ambulemus et ne in quopiam erremus; statuimus quatenus in Nobis mutua charitas (quæ est omnium bonorum radix can. Sicut radix. loc. cit.) servetur. Nos invicem, non propter aliquas utilitates, non propter Affinitates vel Consanguinitates, sed propter hoc tantùm, quod jux. d. can. Chartas. §. Proximos. Naturæ Nostræ simus participes diligamus. Nihil in Nobis nocendi cupiditate fiat, sed omnia consulendi charitate, nihil immaniter, nihil inhumaniter. can. Prodest. 23. q. 1. Nunquam

quam à Nobis etiam in adversis (quod Deus avertat) charitas recedat; quia eo ipso, si à Nobis, etiam in illis recederet, simulata foret. can. Ficta charitas. d. dist. 2. de Pœnit. semper maneat; quia aliàs quod aliqndo deseri potuit, nunquam vera fuit. can. Charitas quæ. loc. cit. radicetur in Nobis, sic omnia mala eradicabuntur. Ubi enim charitas radicata est, ibi nihil mali esse potest. can. Radicata. d. dist. 2. de Pœnit.

STATUTUM XXIV.

De Concordia servanda et discordia vitanda.

Ut concordiam unitas, ita discordiam dualitas inducit. colligitur ex can. In apibus. 7. q. 1. Statuimus igitur quatenus inter Clarissimos Professores Domum hanc inhabitantes concordia, quâ res parvæ crescunt, discordiâ verò maximæ dilabuntur, servetur, unitas et pax, quæ est vinculum charitatis. c. Novit. §. Licet autem. de Judic. ab omnibus inviolabiliter teneatur, discordia, rixæ et dissensiones evitentur, ac ille, qui eas seminat, vel aliquando seminare audebit pro primò moneatur, pro secundò mulctetur, pro tertiò gravioribus pœnis compescatur. Qui enim societatem fraternitatis discordiæ peste contaminat, Deum, qui Charitas est tanquam Judas prodit. can. Absit. 11. q. 3.

STATUTUM XXV.

De reverentia Majorum et Minorum observantia.

Siquidem non solùm in Communitatibus, verum etiam ubivis locorum Majoritas et Superioritas attendatur, Minoresq Majoribus debitam

debitam reverentiam præstare debeant, idq vel in obsequio exhibendo. can. A Subdiacono. dist. 93. vel reverentiam (ad quam et qualem tenetur Filius Patri) ex justitia impendendo. can. Est ordo. 33. q. 5. vel in sedendo et stando. can. 20. et 24. dist. 93. in diligendo. can. Esto. dist. 95. eos temerariè non arguendo, vel judicando. can. Nolite. dist. 21. defectus eorum non revelando, sed potiùs cooperiendo. can. In scriptis. dist. 96. Ideo et in hac inclyta Domo nostra hæc omnia, quæ immediatè allegatis canonibus mandantur strictè et sub pænis arbitrariis observari statuimus. Volumus nihilominus et sub iisdem pænis præcipimus, ut Majores sint in omnibus exemplo Minoribus. can. Qualis. 8. q. 1. can. Nolo. 12. q. 1. et c. Cum ex eo. de Pænit. et Remiss: eosdem in bonis imitari etiam non dedignentur. can. Constantinopolitana. dist. 22. oppositionem illorum, vel unius ex illis, modò illam justè fuisse et esse oppositam ostendant, vel aliquis eorum ostendat per tex. c. Ex parte. et ibi gloss. v. Opponere. de Concess. Præben. ægrè non ferant, eosdem ut decet et expedit paterno affectu prosequantur. Ad hoc enim dispensationis divinæ provisio diversos gradus et ordines constituit distinctos, ut dum reverentiam Minores Majoribus exhiberent, Majores Minoribus dilectionem impenderent, vera concordia fieret et ex diversitate connexio, et rectè singulorum officiorum gereretur administratio. can. Ad hoc. dist. 89.

STATUTUM XXVI.

De admissione honestarum vel inhonestarum personarum.

Cum omnis, qui à Criminibus flagitiorum et facinorum vitam suam custodit, sibi bene facit, qui verò non solùm vitam suam, sed etiam famam custodit, et in se et in alios misericors est. can. Non

sunt. 11. q. 3. Nobis enim solummodo vita nostra, aliis etiam fama nostra necessaria est. d. can. Non sunt. qua ne unquam apud alios laboremus, non solùm nitorem vitæ et conscientiæ, sed etiam bonæ famæ odorem inhæ-rendo c. un. §. Ad exhibendum. de Sacr. unct. et gloss. in Extravag. commun. Execrabilis. v. Bonæ famæ. de Præben. et dignit. curare debemus. Statuimus igitur (ut sit semper de nobis bona fama, ne eam negligentes in Nosmetipsos jux. can. Nolo. 12. q. 1. crudeles simus) quatenus inhonestæ et suspectæ personæ apud Nos et in Residentiis Nostris, locum standi non habeant et qui tales admiserit ac de mala cum illis conversatione legitimè convictus fuerit, primò in tribus Marcis, secundò in sex puniatur, tertiò tanquam incorrigibilis et in seipsum crudelis de Collegio excludatur. Resecandæ enim sunt putridæ carnes, et scabiosa Ovis à caulis repellenda; ne tota domus, massa, corpus et pecora ardeant, corrumpantur, putrescant et intereant. can. Resecandæ. 24. q. 3. Quod si autem aliquis Professorum honestam Matronam aut Consanguineam, modò eam non pernoctet, apud se habere voluerit, statim alium Professorem, maximè si sola venerit (ut suspicio omnis tollatur) accersire curet, ac sic cum ea, in præsentia alterius Professoris, aut aliorum honestorum virorum vel Mulierum, colloquatur. Naturale enim fœdus in Consanguineis, honestis et non suspectis personis nihil sævi permittit suspicari. c. At Nobis. de Cohabit. Cleric. gloss. in c. Cùm in juventute. de Præsumpt. et l. Eum qui. C. de Episcop. et Cleric.

STATUTUM XXVII.

De pernoctatione extra Collegium.

Licet omnis suspicio potiùs repelli, quàm approbari et recipi debeat. can. Oves. 6. q. 1. et in dubiis de quolibet bene semper præsumen

sumendum sit. glos. in Extravag. Joann. 22. Quorundam. v. Sperameq. de Verb. signific. tamen si Professor dimissa honesta requie habitationis suæ, alibi eandem cum suspicione quærat; providimus et statuimus, quatenus nullus, nisi sit rationabilis causa et omnis absit suspicio, extra Collegium pernoctare audeat, quodsi secus facere præsumpserit et in loco inhonesto repertus vel convictus fuerit, pœnis in Statuto immediatè posito expressis subjaceat irremissibiliter. De similibus enim ad similia procedendum est. l. Non possunt. ff. de Legib. et Senat. Consult. Quos namq; par facinus coinquinat et æquat, utrosq; similis pœna comitetur. l. Si quenquam in fin. et ibi glos. v. Par facinus. C. de Episcop. et Cleric.

STATUTUM XXVIII.

De Optione Beneficiorum et Professionum.

Quod de optione Habitationum supra Statut. 20. statutum est, id ipsum ad Beneficiorum et Professionum optionem ipsius æquitatis ratio, quæ, secundùm Bald. in c. Dilectis. de Rescript. ipsa lex est, extendere suadet et non immeritò. Ubi enim eadem militat ratio, ibi idem jus statui debet. l. Illud. ff. ad l. Aquil. et l. 1. §. 1. ff. de Fonte. Quapropter statuimus, ut in Beneficiorum et Professionum optione habito respectu ad non habentes et idoneos jux. Declarat. Concil. Trid. Sess. 24. Cap. 18. de Reform. prioritas vocationis ad Collegium, meritorum et idoneitatis sanctè et inviolabiliter observetur. Qui enim est prior tempore, debet esse potior jure. c. Cum autem. de Iurepatr. c. 1. de Majorit. et obed. et l. Potior. ff. Qui potior. in pignor. habean. Unde illud: Contra majorem, nemo præsumat honorem. l. Quia etsi et ibi glos. v. Non possumus. ff. de Alien. Iudic. mutan. causa facta.

STATUTUM XXIX.

De modo conferendi Beneficia Collegii Extraneis.

Siquidem Beneficia Collegio incorporata et ad ejus collationem spectantia exiguos habeant proventus adeo, ut ex illis sustentatio debita esse nequeat; ideo statuimus, ut hujusmodi Beneficia pro unica duntaxat vice, nisi aliter Collegio visum fuerit, etiam Extraneis conferri possint et valeant. Cæterum quia receptor Beneficii naturaliter benefacientibus benefacere teneatur per l. Sed etsi lege §. Consuluit. ff. de Petit. Hæredit. ad auctionem ejusmodi Beneficii ex collatione Collegii accepti, tum quàm minimam obligationum (ut exactiùs penes Professionem per Professorem adimpleantur) impositionem obligetur idq; in effectu et non in verbis tantùm præstandam. Promittentibus namq; maria et montes non est credendum jux. gloss. l. Non omnes. §. Qui transfugit. v. Ea. ff. de Re militar. Ubi enim opus est facto, ibi verba non sufficiunt. l. Peculium. in fin. ff. de Pecul. Facta utiq; sunt verbis potiora. l. De pupillo. §. Meminisse. ff. de Nov. oper. nuntiat. et carius est modicum præsens, quàm multa futura. l. Cum hi et ibi gloss. v. Modico. ff. de Transact. Quod idem Claudian. in d. gloss. Modico. confirmat inquiens: Omne futurum despicitur suadentq; magis præsentia fructum.

STATUTUM XXX.

De Mensa Collegii instituenda et manutenenda.

Licet hactenus communis Collegii Mensa sit intermissa, tamen ad eandem manutenendam non solùm Fundationum præscriptis, verumetiam majori Professorum commoditate, minori pro eadem expensarum, quæ ex symbolis, hoc est plurium collatione jux. gloss. can. Non oportet. v. Ex symbolis. dist. 44. proveniunt, erogatione

one ac aliis rationibus animum cujuscunq permoventibus compellimur; ideo reassumendo antiquam laudabilem hujus Collegii de manutenenda communi mensa consvetudinem, statuimus et ordinamus, ut Præpositus Collegii pro tempore existens, ex censibq ad mensam Collegii spectantibus, mensam communem quotidiè, idq diebus feriatis mediâ duodecimâ, jam verò diebus non feriatis horâ undecimâ, Cœnam verò hyeme horâ sexta, æstate horâ Septima juxta cursum medii Horologii, haberi, portiones pro diversitate dierum diversas apponi, aliàs consvetudinem antiqvam hujus Collegii et aliorum obervari curet. Præcedens enim consvetudo et ratio quæ consvetudinem svasit, tenenda est. can. Consvetudo. dist. 12.

STATUTUM XXXI.

De Portione Professoris à Mensa absentis.

Qvoniam qvi alimenta negat, necare videtur. l. Necare. ff. de Liber. agnoscen. Ideo Clarissimus Dominus Præpositus pro tempore existens absenti à Mensa Professori et Lectionem hac die, si est non feriata legenti, alimenta hoc est portionem eundem concernentem non deneget, imò eandem exceptis pultibus, multomagis si sit in negotio Collegii vel Universitatis et hac die speretur, in Culina asservari curet. Absentia enim ejus, qvi causa communi abest, neq ei, neq alii damnosa esse debet. l. Absentia. ff. de Regul. Jur.

STATUTUM XXXII.

De benedictione, gratiarum actione et aliis circa Mensam servandis.

Qvandoqvidem Cibum, maximè in sortem Dei electorum debeat præcedere benedictio, inter Cibum lectio, post cibum gratiarum actio. can. Qvando autem. dist. 44. ideo inhærendo ejusmodi canonis

disposi

dispositioni decernimus, ut Clarissimorum Dominorum Professorum, per pulsum Campanæ ad Mensam vocatorum prior versum incipiat et cibum benedicat, factaque benedictione omnes et singuli ordine vocationis ad Collegium ad Mensam sedeant, alter alteri honorem præbeat, per vices Cibum et potum unusquisque sumat, nullus alterius tam præsentis, quàm absentis famam et nomen aculeatis verbis pungere ex irrisione reprehendere, aut inanes fabulas, sub carentia sequentis diei portionis aut pluririum pro ratione delicti, proferre audeat, sed lectioni sacræ scripturæ, per unum ex Servitoribus Clarissimorum Collegarum septimanatim sub carentia portionis toties, quoties intermissa fuerit, eousque faciendæ, quousque priori Professori ad Mensam tunc præsenti videbitur, quisque attendat, ac tandem finita Mensa omnes assurgendo gratias Deo agant, alternatimque Psalmum De profundis cum versibus et Collecta Inclina Domine etc. pro Anima Petri Sacerdotis recitent et alteram Collectam pro omnibus Benefactoribus Deus veniæ largitor etc. addant. Illis enim debemus esse obnoxii, à quibus Nos recepisse beneficia recognovimus. c. Cum in officiis. de Testam.

STATUTUM XXXIII.

De Refectionibus apponendis.

Quoniam præter ordinariam Mensam Communitates et Collegia, maximè diebus solennioribus Refectiones suas seu portiones extraordinarias habere soleant; ideo et hoc Collegium more aliorum Collegiorum illis gaudere debet. Statuimus igitur, ut Dominus Præpositus Domûs statis et ad finem Statutorum præscriptis diebus Refectiones, prævio consensu omnium Collegiatorum, vel ex residuitate Censuum pro Mensa ordinatorum, vel ex illis

portio.

portionibus, quæ ob absentiam à Mensa Professoris vel Professorum (quæ absentia Clarissimo Domino Præposito, ne frustra pro Mensa expendat pridie denuntiari debet) remanserunt, vel ex aliis obvenientiis accidentalibus, apponi curet. Quidquid enim locis, temporibus et personis convenit, diligenter attendendum et servandum est. Fieri nempe potest, ut sine aliquo vitio cupidinis, vel voracitatis pretiosiori et lautiori cibo sapiens utatur, insipiens autem fœdissima gulæ flammâ in vilissimum olus ardescat. can. Quisquis. dist. 41.

STATUTUM XXXIV.

De Servitoribus Professorum non multiplicatis et correctione eorum.

Cùm omnis multitudo nihil habeat honesti, imò sæpesæpiùs pariat confusionem. Authen. de Referendar. Collat. 2. et ibi gloss. v. Honestum. ideo et in hac domo multitudinem Servitorum statuimus vitandam esse, nullumq Professorem plures, quàm unum de communi Mensa alendum debere fovere Servitorem decernimus. Si verò aliquis ex Professoribus pro honore suo et honestate alterum Servitorem penes se retinere voluerit, eidem de alimentis providere teneatur. Ut enim servus Domino operari. l. Statuliberos. §. Si quis servorum. ff. de Statuliber. ita ab eo ali debet. l. Cùm plures. §. penult. ff. de Administr. et peric. tutor. Cæterum isti omnes Servitores in omni modestia se gerant, prava consortia vitent, fabulas (quæ inter Dominos odia aliqua concitare possent) non disseminent, ad Culinam excepta necessitate sæpiùs non descendant, ibiq ultra necessitatem ñ morentur, sed quisq in residentia sui Domini, vel suo reclinatorio, ut præsto adsit ad obsequium se contineat, Cauponas non vi-
vitent

sitent, Chartas, Aleas et alios lusus prohibitos et inhonestos non exerceant, aliàs si quis Servitorum talis inventus fuerit, per Dominum proprium, vel etiam per Clarissimum Praepositum Domus, ne alios corrumpat, corripiatur. Saepè enim malorum consortia etiam bonos corrumpunt, quanto magis eos, qui ad vitia (quales sunt Juvenes) proni inveniuntur. can. Saepe. 28. q. 1. Verùm si in corrigendo Servitore Dominus fuerit remissior, Clarissimus Praepositus, ut praemissum est ex Officio suo, quod illi more aliorum Collegiorum competit, in eum animadvertet, nec hujusmodi animadversionem (modò non fiat dolosa) Dominus vitio vertet, vel pro injuria reputabit. Qui enim jure suo utitur, nemini injuriam facere videtur. c. Cum Ecclesia. de Elect. et l. Injuriarum §. 1. ff. de Injuriis. Delicta utiq non debent manere impunita. l. Si ita vulneratus. §. 2. circa med. ff. Ad l. Aquil. Nec malitiis hominum est indulgendum. l. In fundo alieno. §. penult. ff. de Rei vendic.

STATUTUM XXXV.

De Custodia Ignis.

Quanta damna negligens custodia ignis inferre soleat, nuper in Domo Nostra hac paenitus praeter parietes muratos cum Bibliotheca et pretiosa tam communi, quàm Professorum particulari supellectili ex occasione PP. Societatis Jesu, igne consumpta experti sumus. Statuimus igitur et districtè praecipimus ut non solùm communis familia, sed etiam ipsi Clarissimi Professores ac Servitores eorum, ignem exactissimâ diligentiâ custodiant, eundem semper in laterna, praecipuè ibi, ubi materia ustioni apta reperiatur, deportent, candelam parieti ligneo non applicent. Quodsi secus fecerint, vel aliquis eorum fecerit, per Praepositum moneatur, ac tandem pro arbitrio

puniatur

puniatur. Ignem enim negligenter servantes manere non debent impuniti. l. Nam salutem. §. 1. ff. de Offic. Praefect. Vigil.

STATUTUM XXXVI.

De Librorum ex Bibliotheca acceptione et Bibliothecarii electione.

Quoniam naturaliter quilibet scire desideret. l. Apud Julianum ff. de Fidei Commissar. libert. vel à peritis, vel à mutis Magistris libris, qui ad scientiam acquirendam. Jux. c. Exiit. §. In alio quoque de Verb. Significat. in 6. simpliciter sunt necessarii, discere, illosque quoties opus est et necessitas exigit, consulere debet. Quod ut facilius fiat, statuimus, quatenus unicuique Professori, hic in Collegio manenti facilis sit ad dictos mutos Magistros Libros in Bibliotheca Collegii existentes accessus, ita tamen, ut eosdem extra sine consensu Bibliothecarii, per Communitatem quolibet Anno eligendi vel reeligendi ac subscriptione sui in Libro ad id comparato, seu aliàs submissione de restituendis acceptis danda, multò magis extra Collegium efferre sub poenis arbitrariis non audeat, sed iisdem Domi et absque deterioratione eorum eousque utatur, quousque materiae sibi necessariae arcana non penetraverit. Scholasticis enim nihil debet esse absconditum in ea arte, cui student. In Prooem. ff. §. Discipuli.

STATUTUM XXXVII.

De Judiciis exercendis.

Quia parum est condere jura, nisi sint qui ea tueantur, ac debitae executioni demandent. c. Ubi periculum. §. Praeterea. de Elect. in 6. c. un. §. Et quoniam. de Stat. Regular. in 6. et l. 2.

et l. 2. §. Post originem. ff. de Origin. jur. Statuimus ideo, ut Clarissimus Dominus Præpositus hujus Domus sit Custos legum, transgressores earum juxta tenorem et obloquentiam Statutorum superiùs descriptorum, quæ ad corticem servanda sunt. Bartol. in l. Cum Navarchorum. C. de Navicularijs. et pro delicti qualitate, quæ pœnas lenire, vel aggravare solet. can. Non afferamus. 24. q. 1. et c. fin. §. fin. de Clandest. desponsat. præmissa semper jux. c. Deprehensibilis. de appell. monitione puniat. arg. can. Pro qualitate. 26. q. 7. exceptioni et appellationi justis et legitimis, quibus jura deferre mandant et præcipiunt, ad quem de jure et præscripto Statutorum Universitatis deferre debet, deferat, suoq; ingenio non innitatur, sed legum, Statutorum et Clarissimorum Dominorum Consiliariorum unaq; cum illis Judicia exerceat et Sententiam de consensu eorum expresso dicat. Integrum enim est judicium, cùm plurimorum Sententiis confirmatur. can. Extra conscientiam. dist. 64. et quod à pluribus quæritur, faciliùs invenitur. can. De quibus dist. 20. Per plures namq; homines, perfectissima veritas revelatur. l. fin. ad fin. C. de Fideicomissis.